ֆիչ հետևանք կունենայ խնդիրը և պաշտպանու-թիւնը, կախեալով իր ժամանակին հաղոր-դել։

Ժողովրդի առաջին խնդիրը չը հաստատելու պատճառը նա է, որ քաղաքացիների ընդհանուր ժողովում վճռել է, որ «անհրաժեշտական հանգա-մանքների պատճառով» երկաթուղու գիծը բարձրացնել գետի քաղաքը անհնարին է։ Այդ «անհրաժեշտական հանգամանքները» պատճառ բե-րելը ի հարկէ մի թող և մի տեսակ պոլիտիկա-կան ձևով քաղաքացիների մերժումն է ժողովր-դի խնդիրը չը հաստատելու.— խոհեմութեան համար նշանաւոր է, որ գիծը բարձրացնելու համար բա-ւական ամելորդ ծախսեր են հարկաւոր, որոնց քննել ժողովը համոզված է եղել, որ քաղաքը վճարելու անկարող է բոլորովին։—իսկ էլ այդ-պէս է։

Քաղաքացիք յուսալով որ ուշ կամ շուտ կը յաջողէ նրանց միևնոյն քաղաքը մի ճիւղ բերելու ամրութեան հաշւով, ինչպէս Թիֆլիսից հետ պատուէր, այժմ աշխատում են և խնդրում են ա-պագայ ծախսերով,—քանի որ գծի վրա մի նշա-նաւոր ծախսեր չեն արած,—երկաթուղու գիծը բարձրացնել գետի քաղաք։—

Ցաւում ենք որ մինչ այժմ Գանձակից ոչ մի տեղեկութիւն չէ առած ոչ հայ և ոչ ռուս լրագիրներում գիւղական հարցի մասին։— Անհրա-ժեշտ է լրագիրների միջնորդութիւնը և մի քանի ազգու յօդուածներ հրատարակելու այս հարցի վերաբերութեամբ։

Գ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Правит. Вѣстникъ.» լրագիրը հաղորդում է որ Կայսերական պալատի մէջ սուգի ժամանակաշրջանը վեց ամսից երկարացրած է մինչև մի տարի։

—

Ս. Պետերբուրգից մեզ գրում են որ մարտի 14-ին Մոսկվայի հայ հասարակութեան կողմից մի պատգամաւորութիւն է եկել Ս. Պետերբուրգ երկրպագելու ի Տէր հանգուցեալ Կայսրի մարմ-նին. Պատգամաւորութիւնը բաղկացած էր երեք անձինքներից. առաջ քահանայ տէր Յովսէփ Առա-քէլեանցից, պ. Յովհաննէս Անանովից և պ. Գէորգ Լիանոզովից։ Պատգամաւորութիւնը մտնելով Պետրօ-Պաւլեան մայր եկեղեցին, որ առա-ւօտ կայսրների գերեզմանատունն է, դրեցին հան-գուցեալ Թագաւորի դագաղի վրա մի արծաթեայ շքեղ պսակ, որի վրա արձանագրված էր «Հօ-րդ հօր քաղաքով Ազատիչ-Կայսրին»։

—

Բլագովեշչենսկից (Ամուրի վրա) պ. Յովհան-նէս Մէլքումեանցից ստացանք 10 րուբլ յօգուտ Հոյատանի աղքատների։

—

Աստրախանից, պ. Բունիաթ Մէլքիքեանց-ցից ստացանք 20 րուբլ հետևեալ նամակով. «Համաձայնելով ձեր լրագրի մէջ տպված Ս. Պե-տերբուրգի նամակին աղատանաւանում թղթա-կից պահելու մասին, նոյնպէս ձեր հրաւէրին «Միացեալ» ընկերութեանն օգնելու, ահա ուղարկում եմ 20 րուբլ, որից 15 րուբլ նուիրում եմ որպէս տարեկան անդամ «Միա-ցեալ» ընկերութեանը, իսկ 5 րուբլ խնդրում եմ յատկացրէք հայ թղթակից պահելու գումարին, որ նոյնպէս խոստանում եմ ամէն տարի տալ, եթէ հարկաւոր լինի։»

—

Մեզ գրում են Ս. Պետերբուրգից. «Ինչպէս այդէն յայտնի է, յունվար ամսին Ս. Պետեր-բուրգի հայ թատրոնասէրները բարեգործական նպատակով մի թատրոնական ներկայացում տուեցին. Բայց մինչև այժմ դեռ ևս չը յայտնվե-ցաւ հասութեան ներկայացումից ստացված գու-մարի բանակութիւնը։ Յանկալի է իմանալ ինչ են ուշացնում պ. պ. դերակատարները իրանց հաշ-ւի տալը, որ և կարող էր փարատել այլ և այլ անտեղի կասկածներ, որոնք ծնվում են հասա-րակութեան մէջ հաշւի ուշացնելու պատճառով։»

—

Աղէքսանդրապոլից մեզ գրում են. «Ղարսից և Կաղզուանից շատերը գալիս են Աղէքսանդրա-պոլ և պատմում են, որ այնտեղ յայտնվել է մի հիւանդութիւն, որից շատ մարդիկ են մեռնում. Հիւանդութիւնը կարճատև է լինում. կաղզուա-նում, մանաւանդ, մահացումն համեմատաբար մեծ է։»

—

Ս. Պետերբուրգի զատաստանական պալատի պրոկուրոր Պլեվէ յայտնեց որ Ցելլենսկու փո-ղոցի անձնատիպման աղդատունը Ֆենէնկօ չէ, այլ Սաբլին։

—

Յայտնվում է որ Ֆենէնկօ անունով չէ մաս-նակցել թագաւորասպանութեան գործում, որով-հետև փաղուց է որ հիւանդ պառկած է Օդեսայում։

—

«Голосъ» հաղորդում է որ Բիսմարքի ծնօղնե-րի տունը պաշտպանվում է ոստիկանով ան-բախտ կատարութիւնից։

—

«Голосъ» լրագիրը հաղորդում է որ կառա-վարութիւնը թոյլ է տուել կին-բժիշկներին պաշտօնել զինուորական հիւանդանոցների բժշ-կական բաժիններում։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՅՆ-ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

—

Լրագիրները հաղորդում են հետևեալը. Այժմեան բանակցութիւնները Կ. Պօլսի մէջ քաղաքագէտները զանազանում են նախկին դիպլոմատիական գործողութիւններից յու-նական խնդրի վերաբերութեամբ։ Այդ խըն-դիրը լուծելու համար առաջ նախկին փոր-ձերի նպատակն էր՝ առաջարկել Թիւրքիային և Յունաստանին մի սահմանագիծ, որի մա-սին երկու կողմերը պէտք է համաձայնու-թիւն կայացնէին։ Բայց այդ համաձայնու-թիւնը անհնարին եղաւ կայացնել, որով-հետև մի կողմը պէտք է զիջումներ անէր, իսկ միւսը նոր հողամասեր առանց։ Դրա-նից յետոյ Բերլինի կոնֆերենցիան մի վճիռ կայացրեց և հրաւիրեց երկու կողմերին են-թարկվել այդ վճռին։

Թիւրքիան մերժեց այդ առաջարկու-թիւնը, որովհետև նա առաջուց գիտէր, որ Բերլինի կոնֆերենցիայի վճիռները իրա-գործելու համար Եւրոպան ստիպողական միջոցներ չի գործադրի և որ պետութիւն-ները, յայտնելով իրանց կարծիքները և պա-հանջելով Թիւրքիայից յայտնի զիջումներ, այնու ամենայնիւ գործը թողնում են իր ընթացքին։ Բացի այդ Թիւրքիային յայտնի էր, որ եւրոպական պետութիւնների հա-մաձայնութիւնը կեղծ էր և որ նրանք մ-մեանց կասկածում էին։ Յունաստանը ընդ-հակառակը բաւական էր Բերլինի կոնֆե-րենցիայի վճիռներից և նա այդ վճիռնե-րի վրա հիմնեց իր պահանջները։

Գործերը այս դրութեան մէջ էին, երբ Թիւրքիան հրաժարվեց ենթարկվել կոնֆե-րենցիայի վճիռներին և գրանով առիթ տուեց Ֆրանսիային միջնորդ դատարան առաջարկել այն պայմանով, որ երկու կող-մերն էլ սկզբից պարտաւորվէին ենթարկ-վել միջնորդ դատարանի վճիռներին։ Թէ Յունաստանը և թէ Թիւրքիան մերժեցին այդ առաջարկութիւնը, որովհետև առա-ջինը դրանով անորոշ դրութեան մէջ էր ընկնում, իսկ երկրորդը վախենում էր, որ պե-տութիւնները նոյնը կը վճռէին, ինչ որ Բերլինի կոնֆերենցիան որոշեց։ Պետութիւն-ները, ցանկանալով անպատճառ խաղաղել յոյն-թիւրքական պատերազմը, ստիպված էին միջնորդների դեր խաղալ և փոխա-դարձ համաձայնութիւն կայացնել Թիւր-քիայի և Յունաստանի մէջ։

ախուել էին խօսել։ Մեծ պարտէզի տան մէջ բոլո-րը քնած էին, բացի Թամարից։ Նա առանց հան-վելու պառկել էր իր անկողնի վրա և անհուր մտայուզութեան մէջ նայում էր նրագի նաճանչ-ներին. թէ որպէս նրանք, իր աչքերը ամէն մի րոպէ-ւսոփ անելու ժամանակ, զանազան ձևեր էին առնում։ Նրա անկողնի մօտ լուռ կանգ-նած էր իր մանկան պախաջը՝ Կատոն, և ան-համբերութեամբ սպասում էր, մինչև օրիորդը քնէ, որ ինքն էլ գնայ հանգստանալ։

—Կատո, դարձաւ նա դէպի պախաջը,— այդ ինչ է պատահել, քանի որ է քէֆը չէ երևում։

Կատոն, որի միջնորդութեամբ կատարվում էին երկու սիրահարների գաղտնի տեսութիւն-ները, ոչինչ չը գտաւ պատասխանելու։ Օրիորդի հարցումը բաւական անտեղի եղաւ և պա-խաջը ամենևին նախապատրաստված չէր մի յար-մար պատասխան յօրինելու, որպէս զի իր սի-րուհուն խաբած չը վճռացնէ։

—Ինչու չես խօսում, Կատո, քեզանից բան եմ հարցնում, կրկնեց օրիորդը։

Աղախինը կմկմաց և դարձեալ ոչինչ չը կա-րողացաւ խօսել։ Այդ ամէնի շարժեց օրիորդի կասկածը, և նա գլուխը վեր բարձրացնելով բարձի վրայից, նայեց անկողնի վրա։ Լիրագի լոյսը այժմ ուղիղ ընկաւ նրա գանդաթափ երեսի վրա, որ մասամբ ծածկված էր գլխի սև մազե-րով, որոնք խիտ հիւսերով թափվել էին նրա կիսամերկ կուրծքի և թիկունքի վրա։

—Կատո, ինչու չես խօսում, ուզիղն ասա, ինչ է պատահել, դարձեալ հարցրեց օրիորդը [illegible]

[illegible]

—Ինչ գիտեմ, ես չեմ խօսում...

[illegible]

զաւ, աշխատում էր հանգստացնել նրան այդ խօսքերով.

—Մի լաց լինիք, ջանըմ տանեմ, Թամար, նա իր երեսը ուխտ է գնում, շուտով կը վերա-դառնայ։ Նա առանց ձեզ տեսնելու, առանց ձեզ հետ խօսելու չի գնայ։ Հէնց այսօր, նաշին, մեծ պարտէզի անկեանքից դուրս գալու ժամանակ ինձ ասաց. «Կատո, Թամարին խնդրում եմ, որ գիշերը պէտք գամ մեզ բերով տեսնելու։ Բայց ես՝ չիմանա մեւապէս, չը յայտնեցի ձեզ։

Կատոն իրանից հեռացել վերջին խօսքերը. Թէև նրան ամենևին այդպիսի բան ասած չէր։ Նա մտածեց օրիորդին առժամանակ միայն հանգստացնել, մինչև կամ ինքը կը գնայ բէկին կը կանչէ, կամ ամուսնութիւնը կը յետաձգէ հետևեալ օրը։ Բայց փոխանակ հանգստացնելու, աւելի վրդովեց նրան։

—Ո՞ւր է, ասա ինչու չեկաւ, շուտով կէս գիշեր կը լինի, ասաց նա գլուխը վեր բարձ-րացնելով բարձի վրայից և վայրենի հայացքով նայելով իր շուրջը։—Ոչ, չէ, նա չի գայ, ես ինքս կը գնամ նրա մօտ...

Այս խօսքերը ասելով, կատաղածի պէս գլու-խը բաց, արձակ մազերով նա դուրս պրծա-ւ անկեանքից և անյայտացաւ գիշերային խաւարի մէջ։ Աղախինը վազեց նրա ետևից և հազիւ կա-րողացաւ բռնել, երբ առաջասին չէր դուրս եկել տան բակից։— Թամար, ջանըմ տանեմ, աղաչում էր նա, իր գրկի մէջ պահած ամենայն գնդոյխածի պէս խեղճն ու մերկը կորցրած օրիորդին։— Թամար, այդպէս չէ կարելի. ինչ կասեն, եթէ

[illegible]

բաց էին թողնում։) Նա անցաւ առանց նկատ-վելու։ Պահապանները, ննջած իրանց խա-փուղիքների մէջ, նիրհում էին։

Այդ միջոցին Կատոն շտապով մտաւ օրիորդի սենեակը, խլեց այնտեղից մի շալ և վազեց նրա ետևից։ Նա գտաւ օրիորդին փողոցում, գլուխը բաց, հերարձակ առաջադրում էր դէպի բէկի տունը։

—Կամենկեցէք այդ շալով, ես կը տանեմ ձեզ, կանգնեցրաւ օրիորդին և սկսեց փաթաթել նրա գլուխը և ուսերը ընդարձակ շալով։

Փողոցները բոլորովին դատարկ էին և այնքան մութ, որ մի քայլ այն կողմը ոչ ոքին չէր կա-րելի տեսնել։ Նրանք դուրս եկան բնակութիւն-ներից և անցան դէպի աշխարհ գոյութը։ Այս կող-մից աւելի յարմար էր մտնել բէկի տունը, թէև ճանապարհը բաւական հեռու էր։ Բայց առա-ջին տարածութիւնը անցան նրանք մի քանի րոպէի մէջ և շուտով հասան բէկի տան պար-տէզի ցանկապատին, որ հիւսված էր փշոտ մա-ցառներից։ Օրիորդը մտածեց ցանկապատին, կամենում էր վեր բարձրանալ նրա վրա և իջ-նել պարտէզի մէջ։ Պարտէզի կողմից մօտեցը դէպի բէկի սենեակը աւելի ապահով էր, առանձ-ցիններից ոչ ոք չէր տեսնի նրանց։

—Այդ ինչ էք անում, դուք բոլորովին կը ծակոտէք ձեր մարմինը, ասաց աղախինը բըռ-նելով օրիորդի փէշից, որ արդէն կառչել նման կանգնում էր փշոտ ցանկապատը։

Բայց օրիորդի խռովութիւնը թոյլ չը տուեց յանլ աղախնի գգուշացնող ձայնը։ Նա արագու-

[illegible]

լուսամուտներին, որոնք բաւական բարձր էին։

—Կատո, աստղ աղախինին,— կարող ես ինձ փոքր ինչ բարձրացնել, որ գլուխս հասնի լու-սամուտին։

—Կարող եմ, դուք միայն ձեր ոտները դրէ-ցէք ափերիս մէջ և բարձրացէք ուսերիս վրա, ես կը կանգնեմ պատի մօտ, ուղիղ լուսամուտի ներքևը։

Կատոն երկու ձեռքերի մատները միմեանց հետ հիւսելով, կողմից շարժական աստղիճի առաջին աստիճանը։ Օրիորդը մի ոտքը նրա վրա դնելով, միւսը դրեց նրա ուսի վրա, և իր ձեռքերով պատը բռնելով, բարձրացաւ մինչև լուսամուտը։ Այնտեղ այն ամէնից նայեց։ Ոչինչ չէր երևում, որովհետև լուսամուտի փեղկերը ա-պակու փոխարէն պատած էին թղթով։ Նա իր մատով զգուշութեամբ մի փոքրիկ ծակ բաց ա-րեց թղթապատի մէջ։ Այդ գործողութիւնը կա-տարվեցաւ մի և նոյն րոպէում, երբ բէկը իր երկար անհոգային մտատանջութիւններից յետոյ վերջապէս վճռեց ներել Նաւասին և յանձնել Աղասուն։

Օրիորդը դեռ նայում էր իր դիտարանից։ Նա տեսնում էր, թէ որպէս բէկը սուրհանդակի գնալուց յետոյ ստափ յուզված էր, ինչպէս սպասում կերպով վառվում էին նրա փայլուն [illegible] աչքերը, ինչպէս անհանգիստ կերպով նայում էր նա թղթերի մի կոյտի վրա, որ գրված էին նրա մօտ։ Յետոյ տեսաւ, թէ ինչպէս նա մօտեցաւ հրացին և սկսեց գրել։ Ո՞րքան գանձաթափ, որքան սոսկալի էր նրա դէմքը [illegible]

[illegible]

(Կը շարունակվի)

Կ. Պօլսի մէջ այժմ կատարվող բանակցութիւնները, որոնց մասին շատ քիչ տեղեկութիւններ են առացվում, հասարակ միջնորդութեան բնաւորութիւն ունեն։ Բանակցութիւններ սկսելով Կ. Պօլսի մէջ, պետութիւնները չեն կարող տալ վճիռներ կայացնել՝ նրանց դեսպանները չեն կարող անիրաւացի և չափազանց համարել այն բանը, ինչ որ մի քանի ժամանակ իրաւացի և անհրաժեշտ էին համարում։

Այժմ յայտնվում է, թէ դեսպանները ի՞նչ ընթացքի պէտք է հետևեն. Նրանք պէտք է համաձայնութիւն առաջարկեն Բ. Դռնից, որ նա նշանաւոր զիջումներ կանի, և այնուհետև դրանց ինքնին հանձնելու ցեալ վճիռներին համեմատ յայտնելով, կը տեսքին Յունաստանին բաւականանալ այդ զիջումներով։ Դեսպանները կամենում են, որ Թեսալիայի մէջ զիջումները Բեռլինի կոնֆերենցիայի վճռի համեմատ լինեն, իսկ Էպիրոսի տեղ Յունաստանին արդէն Կրետ կղզին։ Բայց կը բաւականանայ արդեօք Յունաստանը դրանով։ Յոյների համար Էպիրոսը մեծ նշանակութիւն ունի, որովհետև եթէ այդ նահանգը այժմ չանցնի Յունաստանի ձեռքը, կարող է ուրիշ պետութեան ազդեցութեան ենթարկվել և յաւիտեան բաժանվել Յունաստանից, մինչդեռ Կրետ կղզին, որ բնակեցրած է յոյն ազգով, վաղ թէ ուշ կը միանայ Յունաստանին հետ։

Այսպիսով Եւրոպայի երկու տարվայ աշխատանքները ապարդիւն անցան, որովհետև նա չը կարողացաւ համոզել Բալկանեան թերակղզին։ Եթէ դեսպանները կը կարողանան համաձայնվել Թիւրքիայի հետ, այնու ամենայնիւ ստիպված կը լինեն ճնշում գործել Յունաստանի վրա, որ նա ընդունի նոր պայմանները։ Ուրեմն յաղթութիւնը պատերազմը, յոյների և այլ ազգութիւնների ազատութիւնը Բալկանեան թերակղզու վրա դեռ ևս հեռաւոր են։

ԱՆԳԼԻԱ

Լոնդոնից լրագիրներին հաղորդում են հետևեալ տեղեկութիւնները։ Ռուսաստանի քաղաքական գործերը սովորական ժամանակներում շատ քիչ են հետաքրքրում անգլիացիներին, բայց անցեալ շաբաթ ամբողջ Անգլիայի ուշադրութիւնը Ս. Պետերբուրգի վրա էր դարձրած։ Ռուսաց նոր թագաւորը սկսում է իր գործունէութիւնը բոլոր իրաւակցութիւններին պատժելով անգլիացիների բարի ցանկութիւններով։ Ամենքը սպասում են նրանից զեկուցել գործերի սպասել և հաւատալ այն լուրերին, որոնք նրա մասին տարածված են. թէ ազատամիտները և թէ պահպանողականները միատեսակ կարծում են, որ նա իր թագաւորութիւն հզօրացնելու համար հաշտութեան հաւատարմութիւնը կը դնէ։ Այսպէս ամենքը համոզված են, որ անբաւական կամ յեղափոխական Ռուսաստանը շատ վտանգաւոր կը լինի Եւրոպայի համար։ Մի և նոյն ժամանակ ամենքը կարծում են, որ Ռուսաստանին հարկաւոր է ազնիւ, խելացի, բարի և հաստատ բնաւորութեան տէր թագաւոր, որի հեղինակութիւնը ամենքից ճանաչված լինի։ Այդպիսի թագաւորիւր, անգլիացիների կարծիքով, կը տայ Ռուսաստանին այն բոլոր փոփոխութիւնները, որոնց մէջ նա պէտք ունի։

Կան մարդիկ, որոնք սատում են, թէ գաւառական պաշտօնեաները և յանցանքները երկիւղ են պատճառում և յետաձգում են փոփոխութիւնների իրագործումը։ Մի և նոյն ժամանակ ասում են Իրլանդիայի մէջ կայանած մի լաւ փոխադրութեան մասին լուր դէմ. Բայց մեծամասնութիւնը առաջարկել է միջոցառում այդ պատճառաբանութիւնը և պնդում է, որ կառավարութեան փոփոխելը ամենալաւ միջոց է քաղաքականութեանը նոր ուղղութիւն տալու համար առանց ինքնավարութեանը վնասելու։

Անգլիայի մէջ ընդհանրացած է այն կարծիքը, որ նիհիլիստները մի աննշան խումբ են կազմում, բայց որ այդ կարգեր ցանկացող խելացի մարդկանց թիւը բաւական մեծ է և որ, եթէ այս վերջինները բաւականութիւն ստանային և մտորքներ համոզմունքներից քաղաքական հրեշտակութիւնների գործունեայ պաշտպաններ դառնային, նիհիլիստները շուտով կանհետանային իրանց թշնամական միջավայրում մէջ։ Այսպէս ու ոչ կարծիք չէ յայտնում, թէ ինչ տեսակ կարգեր պէտք է մտցնել Ռուսաստանի մէջ։ Ժամանակակից անգլիացիները այնքան ազէտ չեն, ինչքան իրանց նախորդները, որոնք երևակայում էին, թէ անգլիական հիմնարկութիւնները կարող են պիտանի լինել բոլոր ժողովուրդների համար։ Անգլիայի մէջ համոզմունքների ժողովը ներկայացնում է խելական կառավարութիւն, որովհետև միահաղութիւնը ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ կատարեալ մանկավարժական, որ ընտրվում է ժողովի մեծամասնութիւնից։ Բայց Ռուսաստանի համար ոչ որ կարծիք չէ համարում այնպիսի մի կառավարութիւն, որի ժամանակ Թագաւորի կամքը աւելի մեծ դեր չունենայ, քան թէ Անգլիայի մէջ ունի են տեսնել։

Անգլիայի մէջ Վիկտորիա Թագուհին չափազանց յարգված է։ Նրա անբիծ կեանքը և հաւատարմութիւնը իր ամուսնի յիշատակին նպաստեցին զարգի հաստատութեանը և Թագուհու հեղինակութեանը։ Լրագիրների պատմածները կայսր Ալէքսանդր III-ի թագուհու ընտանեկան կեանքի մասին գրաւեցին անգլիացիների համակրութիւնը և այդ հանգամանքը նպաստում է, որ շատերը մեծ յոյսեր են դնում նրա կառավարութեան վրա։

Անգլիացիները յոյս ունեն, որ Ռուսաստանի քաղաքականութիւնը խաղաղասէր կը լինի։ Ալէքսանդր II-ի ոչ մի գործողութիւն նրան այնքան համակրելի չը դարձրեց, քան թէ այն veto, որ նա դրեց Իշխան Բիսմարկի և Մոլտկէի պատերազմական ցանկութիւններին 1875 թւականին։ Մինչև անգամ այն մարդիկ, որոնք կարծում են, թէ Ֆրանսիան Ռուսաստանի օգնութեամբ կը վերադարձնի իր կորցրած նահանգները, խոստովանվում են, որ Գերմանիայի դէմ թշնամութեան սկսելը վաղաժամանակ է։ Կ. Պօլսի մէջ կատարվող բանակցութիւնների վրա նոյն տեսակէտից են նայում շատ քիչ անգլիացիներ կը համաձայնեն պատերազմ սկսել Յունաստանի պատճառով։ Բայց ամենքը ցանկանում են որ պետութիւնները համաձայնութեամբ գործեն յոյն-թիւրքական պատերազմի առաջն առնելու համար։ Եթէ Ռուսաց կառավարութիւնը այդ գործակցութեան առաջը կառնի իր չափաւորութեամբ և կը հրաժարվի զաղտնի դաշնակցութիւններից, Անգլիայի ամենաջերմ համակրութիւնը նրա կողմը կը լինի։

Ինչպէս երևում է, անգլիական կառավարութեանը բաւական դժուարութիւններ են սպասում Իրլանդիայում։ Պէտք է ի նկատի առնել, որ դեռ ևս խռովական պարագլուխների խումբեր չեն եղել ազատամիտների և պահպանողականների մէջ։ Երկու կուսակցութիւններն էլ համաձայնութեամբ էին գործում իրլանդական պառլամենտական անդամների դէմ մէջ գործելու համար։ Իսկական կուսակցական կռիւը այն ժամանակ կը սկսվի, երբ կառաջարկվի կալուածական նոր օրէնքը Իրլանդիայի համար։

Սահմանադրական օրէնքը Իրլանդիայի մէջ չափաւորութեամբ է գործադրվում կառավարութեանից։ Թէպէտ 34 մարդ կալանաւորված են, բայց կալուածական միաւթեան գործունեայ անդամներից շատերը հրապարակում աշխատում են, միտինգներ են կազմում և համոզում են ֆերմերներին չը վճարել կալուածական տուրքերը։ Ուրեմն պէտք է հաւատացած լինել, որ կալանաւորվածները ոչ և է յանցանք են գործել։ Ֆերմերներից շատերը թէպէտ վճարում են կալուածական տուրքերը, բայց միաւթեան հետ համաձայնութեամբ են գործում։

ԹԻՒՐՔԻԱ

Լրագիրները հաղորդում են հետևեալը։ Վիէննայի „Polit. Corresp.“ լրագիրը ստանալով Կ. Պօլսից հաստատ լուրեր է ասում, որոնք վերջը առացուցվում են փաստերով։ Նոյնպէս „Polit. Corresp.“ լրագիրը հաղորդեց, թէ պետութիւնների ներկայացուցիչները Կ. Պօլսի մէջ վճռեցին վերջ դնել այն անորոշ քաղաքականութեանը, որին մինչև այժմ հետևում է Թիւրքաց կառավարութիւնը և պահանջել Բ. Դռնից, որ նա պաշտօնապէս հաղորդէ դեսպաններին իր զիջումների ամենամեծ չափը։ Այդ նպատակով դեսպանները սկսել են խորհրդակցել և եթէ այդ խորհրդակցութիւնները մինչև այժմ քանիցս հետևանքներ չեն ունեցել, դրա պատճառն այն է, որ դեսպանները պէտք է գեկուցանէին ներկայացնեն իրանց պետութիւններին։

Եթէ այս տեղեկութիւնները ճիշդ են, ուրեմն Կ. Պօլսի մէջ կատարվող բանակցութիւնները աւելի գործնական ուղղութիւն կը ստանան։ Այդ քայլը պէտք է կատարվէր դեռ այն ժամանակ, երբ դեսպանները սկսեցին բանակցել Թիւրքաց հաւատարմատարների հետ և այդ դէպքում մի քանի շաբաթներ անօգուտ չէին անցնի։

Պետութիւնների ներկայացուցիչները այժմ հեշտութեամբ կարող են համաձայնութիւն կայացնել, որովհետև զանազան հանգամանքների շնորհիւ անհամաձայնութիւնների պատճառները հեռացրած են։ Ոչ Ֆրանսիան և ոչ Աւստրօ-Ունգարիան այնպիսի դժուարութիւններ չեն ծագեցնի, որոնք ձեռնտու լինեն Բ. Դրան համար, իսկ Գերմանիան չի խանգարի ընդհանուր գործը։ Այժմ կասկածելէս միջոց կայ ընդհանուր առաջարկութիւններ անել Բ. Դրանը և այդ գործը աւելի էլ շուտ պէտք է կատարվի, որպէս զի յոյն-թիւրքական վէճը խաղաղ վախճան ստանայ։

Եթէ այդ առաջարկութիւնները կընդունվին յունական կառավարութիւնից, այն ժամանակ կը ծագի թիւրքաց կառավարութեան համաձայնութիւնը ստանալ։ Այժմեան հանգամանքները ի նկատի առնելով, Բ. Դուռը անկարող է անպայման նրանց մերժել, այլ նա կաշխատի յետաձգել գործը, բայց Անգլիայի և Ռուսաստանի ստա յարաբերութիւնները, որոնք վերջին ժամանակներում աւելի բարեկամական են դառնում, կազդեն սուլթանի և նրա խորհրդականների վրա և կը ստիպեն նրանց գործը խաղաղութեամբ վերջացնել։

Կ. Պօլսից «Polit. Corres.» լրագրին հաղորդում են, որ այնտեղ կատարվող բանակցութիւնները կարող էին լաւ հետևանքներ ունենալ, եթէ Բ. Դուռը իր սովորութեան համեմատ անպայման չաշխատէր որքան կարելի է գործը յետաձգել։ Յոյն-թիւրքական վէճի խաղաղ ճանապարհով լուծվելու մասին սկզբից ոչինչ չէ կարելի ասել։ Կ. Պօլսի մէջ զանազան ազդեցութիւնների շնորհիւ գործերի դրութիւնը անդադար փոփոխվում է և այդ պատճառով քաղաքագէտները անհանգստութեամբ են վերաբերվում բանակցութիւններին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Լրագիրները հաղորդում են որ լորդ Բիկոնսֆիլդ ծանր հիւանդացել է։

—Ցիւրիխից հեռագրում են որ այդտեղի ժողովրդական ուսանողութեան ժամանակ հաստատված ընդդէմ սոցիալիստական կանոնները, որ պէտք է կոչվեն Ցիւրիխում։

—Էրզ-հերցոգ Կարլ-Լիւդվիգ վերադարձաւ Ս. Պետերբուրգից Վիէննա։

—Լոնդոնից հեռագրում են, որ «Freiheit» սոցիալիստական լրագրի խմբագիր Մոստ կալանաւորված է և նրա տպարանը փակված է ոստիկանութեան հրամանով։ Մեղադրում են ապստամբական քննութիւնը։ Մոստ մեղադրվում է իր լրագրի յօդուածներով գերմանական կայսրին սպանելու դրդման մէջ։ Գերմանական սոցիալիստները Անգլիայում զինաւորութիւն ունեն գումարել մի ժողով, որտեղ պէտք է բողոքեն ազատութեան ճնշման դէմ։

—Գերմանական Բայերնայի մէջ սոցիալիստների մասին առաջարկութիւնը քննելու ժամանակ, մինիստր Պուտտկամեր աշխատեց ապացուցանել որ սոցիալիստների դէմ կառավարութիւնը մի և նոյն ժամանակ եռանդոտ և ներողամիտ կերպով էր վարվում։ Աշխարհամասերի ընտանիքների ազատ հանգամանքութիւնները երբէք չէին արգելվում, եթէ այդ նպատակին էին գործ դրվում։ Սոցիալիստները, ասեց մինիստր, մի առանձնացած, կոմունիստական կուսակցութիւն են, որոնք ձգտում են ամեն կարգ ոչնչացնելու։ Մոստի և Հասելմանի կուսակցութիւնը քարոզում է քաղաքական սպանութիւն։ Կուսակցութեան չափաւոր մասը, ճշմարիտ է, չէ ճանաչում անմիջապէս բանի յեղափոխութիւն գործել, բայց անընդհատ պրոպագանդայով աշխատում է վայր դնել ժողովրդի մէջ յարգանք դէպի իշխանութիւնը։ Խօսելով, ասեց Պուտտկամեր, երկու կուսակցութեան մասերի նպատակները էլ միանման են։ Մինիստրը կարդաց Բայերնայի ասեն Մոստի և Հասելմանի յօդուածներից մի քանի տեղեր, որոնք վերաբերվում էին մարտի 1-ի եղեռնագործութեանը։ Վերջացնելով իր ճառը մինիստրը յայտնեց որ Գերմանիայի քաղաքական ներքին դրութիւնը այն տեսակ է, որ հասարակական է թէ շուտով Լոնդոնից քաղաքային էլ կը յայտնվի պաշտպանական դրութեան մէջ։

—Իշխան Բիսմարկ առաջարկում է Գերմանիայի և Աւստրիական այլ պետութիւնների մէջ համաձայնութիւն կայացնել, որի զօրութեամբ իւրաքանչիւր կառավարութիւնը կը պարտաւորվի միւս պետութեան պաշտօնական պաշտօնէութեան հեռանալ վրա յանձնել նրան այն բոլոր անձանց, որոնք մասնակից են քաղաքական ոճրի և է սպանութեան գործում։ Այդ առաջարկութիւնը ներկայացրած է արդէն Բայերնայի և յետոյ կառաջարկվի ուրիշ պետութիւններին։

—Բեռլինի պաշտօնական լրագիրը հաղորդում է որ Բուշ նշանակվել է արտաքին գործերի մինիստրի օգնական։

—«Temps» լրագրին Լոնդոնից հեռագրում են որ Անգլիայի և բոէրների մէջ կայացած հաշտութեան պայմանը շատ լաւ տպաւորութիւն գործեց անգլիական հասարակական կարծիքի վրա։

—Պետերբուրգական սենատի մէջ գրաւաւորութիւն կայ առաջարկելու մի նոր օրէնք, որով կը պատժվեն անշարժ կալուածքի վրա գրված հարկերի չափը։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԷՆ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 25 Մարտի։ „Правит. Вѣстн.“ լրագիրը հաղորդում է. Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստր Սաբուրով իր խնդրի համեմատ արձակված է պաշտօնից, նշանակելով սենատի անդամ և պահելով ստատս-սեկրետարի կոչումը։ Դէլյանով ներքին գործերի մինիստրի բարոն Նիկոլային հրամայված է ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստր լինել։ Ներքին գործերի մինիստրը վճռեց զգուշացնել „Смоленскiй Вѣстникъ“ լրագրի հրատարակութիւնը ութ ամսով և արգելել „Порядокъ“ լրագրի հատավ ծախելը։

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ